

# Nuttige reistips voor u vertrekt

## 1. REIS WIJS

- Identiteitskaart Oxfam-Solidariteit
- Waar wij voor staan
- Onze medewerkers

## 2. DE THEORIE

- Onze belangstelling voor ontwikkelingseducatie
- De wereld om de hoek
- Onze pedagogie
- De drie kenmerken van onze methodologie :  
interactief, ervaringsgericht en procesmatig

## 3. DE PRAKTIJK

- Ons team
- De impact van onze inleefateliers

## 4. ONZE DRIE REISBESTEMMINGEN

- Bolivia
- Zuid-Afrika
- Mondiapolis

## 5. INREISVOORWAARDEN

- Inschrijvingsprocedure en betalingsfaciliteiten
- Stadsplan
- Voor wie meer wil weten

# 1. REIS WIJS

## Identiteitskaart Oxfam-Solidariteit

Oxfam-Solidariteit heeft zijn wortels in de vrijwilligersorganisatie “Oxford Committee for Famine Relief”, dat in 1942 in het Engelse Oxford werd opgericht om hulp te bieden aan de Griekse bevolking die honger leed onder de Duitse bezetting. Na de oorlog zette het comité zijn humanitaire acties voort, eerst voor de wederopbouw van het verwoeste Europese vasteland, later voor de vluchtelingen. In 1964 werd de niet-gouvernementele organisatie Oxfam-België gesticht die inmiddels in 1996 werd omgedoopt tot Oxfam-Solidariteit. Samen met Oxfam-Wereldwinkels en Oxfam-Magasins du Monde maakt Oxfam-Solidariteit deel uit van Oxfam in België dat op haar beurt vertegenwoordigd is in de confederatie Oxfam International (met nationale afdelingen in twaalf landen: Hongkong, Nieuw-Zeeland, Australië, de VSA, Canada, Québec, Spanje, Nederland, Engeland, Ierland, Duitsland en België).

## Waar wij voor staan

- Wij zetten ons in voor de strijd tegen onrechtvaardigheid die aan de basis ligt van de armoede.
- Wij halen onze motivatie uit een diepe verontwaardiging over de onrechtvaardigheid in onze maatschappijen.
- Wij benaderen de ontwikkelingsproblematiek als een geheel van sociale, economische, politieke en culturele rechten die voor elke bewoner op deze planeet vervuld moeten zijn.
- Wij zijn van oordeel dat het algemeen belang moet primeren op de privé belangen.
- Wij kiezen onze partners vanuit deze progressieve optiek.
- Wij bieden alternatieven voor actie aan.
- Wij bouwen mee aan een wereldwijde beweging voor een andere mondialisering in een perspectief van solidaire en duurzame ontwikkeling.

## Onze medewerkers

Er werken ongeveer 170 mensen met contract in de verschillende sectoren van Oxfam-Solidariteit. Zo bestaan er de sectoren “Projecten” (ondersteuning en opvolging van ontwikkelingsprojecten in het Zuiden), “Beheer” (personeelsbeleid, gebouwen, wagenpark en boekhouding), “Kringloopcentra en -winkels” (inzameling en verkoop van tweedehandse kleding, meubelen, brocante, informatica en boeken) en “Mobilisatie” (acties en campagnes, publicaties en communicatie, marketing en fondsenwerving en ontwikkelingseducatie). Deze vaste medewerkers worden bijgestaan door zo’n 200 vrijwilligers. Oxfam-Solidariteit heeft een jarenlange traditie van vrijwilligerswerk en militant engagement.

## 2. DE THEORIE

### Onze belangstelling voor ontwikkelingseducatie

Oxfam-Solidariteit steunt jaarlijks een honderdtal ontwikkelingsprojecten in meer dan dertig landen in het Zuiden. Deze projecten worden steeds verwezenlijkt op initiatief van onze partners in deze landen. Voorts verlenen wij regelmatig noodhulp aan slachtoffers van oorlogen of natuurrampen en steunen we wederopbouwinitiatieven. Even belangrijk als deze concrete steun aan ontwikkelingsprojecten is onze inzet voor een structurele verandering in het Zuiden, via een mentaliteitsverandering, hier bij ons in het Noorden. Oxfam-Solidariteit kent dan ook een lange traditie van ontwikkelingseducatie en besteedt zeer veel tijd en energie aan informatie en sensibilisering.

Onder *ontwikkelingseducatie* verstaan wij educatief werk dat ernaar streeft de houding en het gedrag van mensen te veranderen opdat zij zouden meewerken aan de opbouw van een solidaire, rechtvaardige mondiale samenleving. De inleefateliers “De wereld om de hoek” zijn daarvoor een instrument bij uitstek.

### De wereld om de hoek

De wereld om de hoek is een educatief project met een ruimte van ongeveer 800m<sup>2</sup>, onderverdeeld in drie inleefateliers. Elk atelier belicht actualiteitsthema's met als doel een betere kijk te krijgen op de Noord-Zuidverhoudingen. Twee van de drie inleefateliers, Bolivia en Zuid-Afrika, scheppen een waarheidsgetrouwe sfeer van deze landen uit het Zuiden. Deze inleefateliers zijn driedimensionele constructies op ware grootte, waarin de bezoekers in een interactief scenario stappen dat opgebouwd is rond een situatiespel. Mondiapolis, het derde inleefatelier, bestaat uit een interactief parcours waar de bezoeker de nefaste gevolgen van de mondialisering van de economie aan den lijve kan ondervinden, maar waar tegelijk positieve alternatieven worden aangereikt.

### Onze pedagogie

Met zijn “bevrijdingspedagogie”, wilde de Braziliaan Paulo Freire tot een dynamisch concept van de wereld komen waarbij de realiteit en de mens geen statisch gegeven zijn, maar zich in een permanent proces bevinden. Volgens Freire is de wereld opgebouwd uit een geheel van relaties en enkel de mens als intelligent wezen is bekwaam om nieuwe relaties met deze wereld en zichzelf op te bouwen.

We zouden de gedachte van Paulo Freire kunnen samenvatten als volgt: elke educatieve activiteit moet voorafgegaan worden door een idee van de mens en dit vanuit een concrete situatie, waarin de mens zich bevindt. Het is ongepast om aan een abstracte educatie te denken, los van de werkelijkheid, of aan een educatieve actie zonder duidelijke doelstellingen. De mens is geen wezen-in-de-wereld, maar een wezen-met-de wereld: hij is in staat om de wereld te aanschouwen, te begrijpen, er een bewuste relatie mee op te bouwen en door zijn werk en creërende actie daadwerkelijk veranderingen te verwezenlijken.

Of zoals een andere Braziliaan, Augusto Boal, aantoont met zijn “Theater van de Onderdrukte”: de waarheid is therapeutisch. Door spel, dialoog en inleving, verleggen jongeren hun grenzen en door deze confrontatie met de waarheid gaan ze de wereld veroveren.

Zij het Freire met zijn “bevrijdingspedagogie”, Boal met zijn “Theater van de onderdrukte, de waarheid en de angst”, Piaget met zijn theorie over de cognitieve ontwikkeling van jongeren, Lewin als uitvinder van het begrip groepsdynamiek of Freinet en Kanitz met hun pedagogie gebaseerd op de ervaring, allen droegen zij met hun theorieën bij tot de specifieke, eigenzinnige methodologie van “De wereld om de hoek”.

## De drie kenmerken van onze methodologie:

### Interactief

Een bezoek aan een inleefatelier in “De wereld om de hoek” haalt zijn efficiëntie uit de toegepaste methodologie en de verschillende technieken die gebruikt worden doorheen het hele inleefscenario. Elk atelier laat toe om abstracte concepten op een interactieve manier tot leven te brengen en om problemen die, op het eerste gezicht veraf lijken, dichterbij te brengen of iets persoonlijker te maken. Zowel het decor, als het gebruikte didactische en audiovisuele materiaal, zijn instrumenten die een grote rol spelen in dit interactieve proces.

### Ervaringsgericht

Het instrument “De wereld om de hoek” biedt de mogelijkheid om ervaringsgericht een reeks vaardigheden te verwerven zowel op het cognitieve als op het emotieve vlak. Door de ervaring wordt de passieve bezoeker een actieve deelnemer. Een cognitieve ervaring kan bijvoorbeeld zijn: het opzoeken van informatie over een land of een thema, aan de hand van het beschikbare didactisch materiaal. In dit geval verzamelen de bezoekers eigenhandig informatie, terwijl ze ondergedompeld worden in een bepaalde problematiek. Ze zijn in staat deze problematiek autonoom te begrijpen en te analyseren en er zich een persoonlijke mening over te vormen in plaats van louter voorgekauwde informatie te moeten verwerken.

Een emotieve ervaring wordt voornamelijk via de zintuigen opgedaan. Bijvoorbeeld door het proeven, ruiken en aanraken van een lokale specialiteit of door contact met audiovisuele middelen als foto's, dia's, films en straatgeluiden. Een andere emotieve ervaring kan ook de confrontatie zijn met een probleem in een situatiespel, waarvoor de speler een oplossing moet vinden – wat een dosis empathisch vermogen vergt.

Situaties die ervaringsgericht zijn bieden de deelnemers ook meer kans om oorzaken en gevolgen van een probleemsituatie te kunnen herkennen of om bijvoorbeeld een maatschappelijke of economische microsituatie te kunnen overbrengen naar een macrosituatie. Er worden dan vragen en bedenkingen geformuleerd als: “Wie zijn de politieke, economische en sociale actoren?” “Wat met de internationale instellingen? Welke zijn de machtsverhoudingen? Hoe wordt de onderlinge afhankelijkheid tussen Noord en Zuid vertaald?”, enzovoort.

### Procesmatig

Zowel een grondige voorbereiding als opvolging zijn noodzakelijk voor het welslagen van het bezoek. Ook de eigenlijke reis doorheen “De wereld om de hoek” is opgesplitst in fasen zodat de bezoeker daadwerkelijk de tijd en de ruimte krijgt om acteur te worden in zijn eigen sensibiliseringsproces. Of het nu gaat om een situatiespel, een debat, een individuele ontdekking, groepswork, een diamontage of een video, het zijn allemaal fasen die bijdragen tot dit proces en die onontbeerlijk zijn om een *educatief continuüm* te waarborgen. Hieronder verstaan wij het proces van sensibilisering, bewustmaking, activering en borging (of een evaluatie van de impact van de educatieve activiteit op langere termijn).

## 3. DE PRAKTIJK

### Ons team

Ons educatief team bestaat uit acht professionele en geschoolde vrouwen en mannen. Zij hebben allen een opleiding gehad in de humane wetenschappen (sociologie, sociale pedagogie en agogiek, internationale betrekkingen, filosofie en rechten) of beschikken door een jarenlange ervaring en permanente vorming op het vlak van bijvoorbeeld de groepsdynamiek, integrale kwaliteitszorg voor ontwikkelingseducatie en vernieuwende technieken voor interactieve werkvormen, over de nodige pedagogische bekwaamheid. Bovendien hebben zij een grote dossierkennis van de behandelde thema's en landen en van de Noord-Zuidbetrekkingen in het algemeen. Tijdens uw reis in "De wereld om de hoek" wordt u steeds begeleid door minstens één of twee van deze educatieve medewerkers.

### De impact van onze inleefateliers

*"Hebben ze in Bolivia ook moderne winkels en flatgebouwen?"*  
*"Hoe kunnen ze nu baby-tjes maken in een krottenwijk? Daar hebben ze toch niet de minste intimiteit?"*

Het beeld van het Zuiden dat de (audiovisuele) media ons voorspiegelen, hoe tekenend en schokkend ook, blijft er steeds één van op lange afstand, dat niet voor zichzelf spreekt. Zich in een driedimensioneel en realistisch decor terugvinden, laat toe om, op een andere manier dan louter via beelden, een aantal werkelijkheden, zoals de kansarmoede in een sloppenwijk of de soberheid van het leven in de Andes, concreet weer te geven. Uiteraard is het ook veel aangenamer om een Afrikaanse dorpshut van binnen te bekijken of de geuren van een Boliviaanse markt op te snuiven of om simpelweg het decor te kunnen aanraken, te voelen, te ruiken... Eigenlijk is het decor een sensibiliseringsinstrument op zich. "De wereld om de hoek" wil niet louter een museum zijn waarin de bezoeker slechts een observator is!

*"Ze moeten maar wat harder werken..."*  
*"Ze moeten maar minder kinderen maken..."*  
*"Ze moeten maar..."*

Maar als dat decor nu eens werkelijkheid wordt? En als u daar nu eens in zou leven? Als u nu plots eens een boer of een straatventer zou zijn? Via situatiespelen wordt u als bezoeker een deelnemer aan deze werkelijkheid. Er worden rollen verdeeld: boeren, inspecteurs, vakbondsafgevaardigden, een burgemeester, een douanier... Er wordt een probleem op tafel gelegd en aan u om er een oplossing of alternatief voor te vinden. Zo ontstaat er een dynamiek waarin ieder zijn belangen probeert te verdedigen. "Ze moeten maar..." verandert dan plots in een heel concrete situatie en in de vraag: "wat zou ik in zijn of haar plaats doen?"

Vaak start de spelsituatie moeizaam. Het is niet gemakkelijk om in de huid te kruipen van een ander, en zeker niet van een ander die ver van uw bed woont, in een situatie die u totaal niet kent. Maar, u moet een oplossing vinden, een "compromis". Eenmaal de discussie goed op dreef is, beginnen tegenstrijdige argumenten op te duiken. De eerste vanzelfsprekendheden worden in vragen omgezet.

De situatieschets helpt om de complexiteit van situaties als de economische en sociale uitsluiting tot hun juiste verhoudingen terug te brengen, en om de oorzaken en gevolgen van een probleem in een duidelijk daglicht te stellen, maar ook de verbanden tussen situaties op micro- en macroniveau. Het belang van deze methode bestaat erin om van de bezoekers actieve deelnemers te maken en dit door ze mee te nemen doorheen een denkproces in etappes.

## 4. ONZE DRIE REISBESTEMMINGEN

### **BOLIVIA : het rijk van de voedselonveiligheid...**

Alvorens in te schepen voor de bestemming Bolivia, gaat u langs bij het alternatief reisbureau “Incatu”, waar u aan de hand van multimediamateriaal, een maximum aan basisinformatie over het land verkrijgt. In het reisagentschap kan u ontdekken dat Bolivia een land is met een grote ecologische en geografische diversiteit: tropische Amazonelaagvlakten, valleien met een gematigd klimaat en het hooggebergte van de Andes. Kortom, een landschap dat overvloedt van de natuurlijke rijkdommen, terwijl Bolivia toch genoteerd staat als het armste land van Zuid-Amerika. Hoe deze tegenstelling uitleggen? Hoe aantonen dat vooral de kleine boeren - de voedselproducenten dus - het ergst lijden aan ondervoeding? Vanaf hier begint uw inleefreis en wordt u naar verschillende regio's van Bolivia meegenomen, waar u geconfronteerd wordt met de dagelijkse realiteit van de bevolking.

Hoe overleven op de Altiplano met als enige inkomstenbron een schrale quinoa- of aardappelooft? Moet u naar de stad of het buitenland immigreren om aan de kost te komen? En als de cocateelt behoorlijk meer blijkt op te leveren, maar een verboden product blijft, moet u dan toch doorgaan met de productie ervan? Aan de hand van een situatiespel waardoor u in de huid van verschillende Boliviaanse personages moet kruipen, ondervindt u persoonlijk de gevolgen van het neoliberale beleid dat de bevolking direct treft en in dienst staat van een minderheid van economische reuzen. Deze ervaring biedt u de gelegenheid om de oorzaken van de voedselonveiligheid te begrijpen en te analyseren en een verband te leggen met de Noord-Zuidpolitiek. Op het einde van de reis denkt u in groep na over mogelijke alternatieven.

BOLIVIA

**ZUID-AFRIKA:  
het land met twee versnellingen...**

Een multimediantoneel neemt u mee doorheen het Zuid-Afrika tijdens en na het apartheidsregime. Vandaag mag de apartheid dan wel afgeschaft en de gelijkheid tussen blanken en zwarten in de grondwet verankerd zijn, de vraag blijft wat dit allemaal in de praktijk betekent? Kan men spreken van gelijke kansen als het gaat om een waardige job of inkomen?

Een terreinreis in Zuid-Afrika dompelt u al gauw onder in een maatschappij met twee versnellingen. In Kaapstad met zijn winkelgalerijen en zijn krottenwijken of op het platteland, de ongelijkheden blijven schrijnend! Eerst zal u de moeilijkheden ervaren van het leven in deze omgeving. Daarna kan u een voorstel uitwerken om uw inkomen te verbeteren. Nog wat later zal u dit moeten verdedigen bij de gemeentelijke overheid, die uit de verschillende voorstellen het beste zal selecteren.

Na deze ervaringen en belevenissen wordt er stilgestaan bij wat er gebeurd is. Wat kan de overheid doen om de tewerkstelling en de inkomens te verhogen? Hoe is de rijkdom verdeeld in Zuid-Afrika en in de wereld? Hoe reageren tegenover deze ongelijkheid? Met didactische middelen helpt de begeleider de deelnemers antwoorden te zoeken op deze vragen.

## **MONDIAPOLIS: de metropool waar alles te koop is...**

Wie heeft er in onze huidige wereld nog niet over globalisering horen spreken? Het gaat hier allesbehalve om een virtuele reis. U heeft immers dagelijks te maken met dit wereldomvattende fenomeen. In Mondiapolis bevindt u zich, tegelijkertijd, in alle grote steden van de hele wereld. Is het niet geniaal om in een wereld te leven waarin alles overal te koop is? Verdienen, uitgeven en consumeren! Ja, maar tegen welke prijs? Doorheen een bewogen parcours komt u personages tegen die u in het andere Mondiapolis doen tuimelen: het Mondiapolis van de overvloed en de schaarste. U gaat naar de metropool van de sociale uitsluiting... De droom wordt een nachtmerrie. De mechanismen van ongelijkheid en uitbuiting en het grenzeloze winstbejag worden aangeklaagd. Aan u om de andere wereld van morgen te kiezen...

## 5. INREISVOORWAARDEN

### Inschrijvingsprocedure en betalingsfaciliteiten

Kies één van de drie bestemmingen: Zuid-Afrika, Bolivia of Mondiapolis.

Bel naar Oxfam-Solidariteit en vraag naar Birgit Vanhoutte (02/501.67.12) om een optie te nemen op een datum en dit ten minste 6 weken vooraf.

Een brief ter bevestiging van uw komst, vergezeld van een inschrijvingsfiche, een overschrijvingsformulier en het didactisch materiaal ter voorbereiding van uw reis wordt u dan eerstdaags toegestuurd.

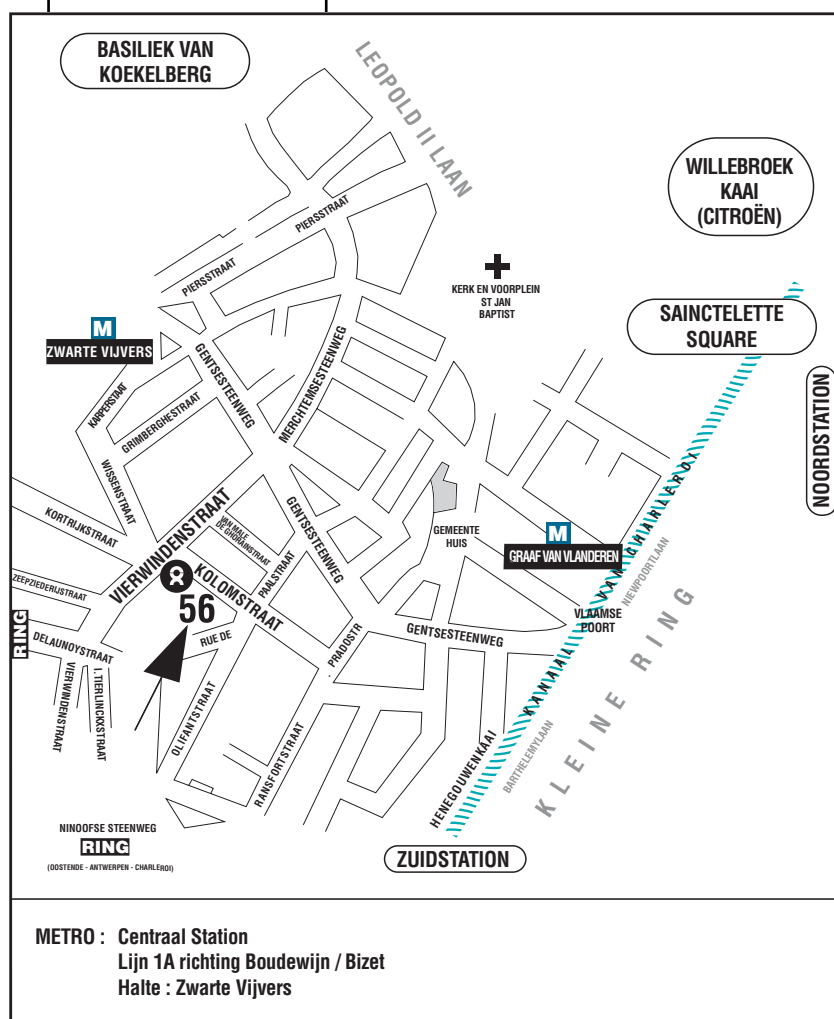
Prijs van de reis per deelnemer: 4 euro. Te betalen via het ingesloten overschrijvingsformulier.

Uitsluitend groepsreizen (minimum 10 personen, maximum 25).

Bestemd voor volwassenen en jongeren vanaf 16 jaar en ouder. Met andere woorden vanaf het Hoger Secundair Onderwijs (alle richtingen).

Van ingeschreven groepen wordt een minimale reisvoorbereiding verwacht aan de hand van het didactisch materiaal dat door "De wereld om de hoek" ter beschikking wordt gesteld.

### Stadsplan



# Openbaar vervoer



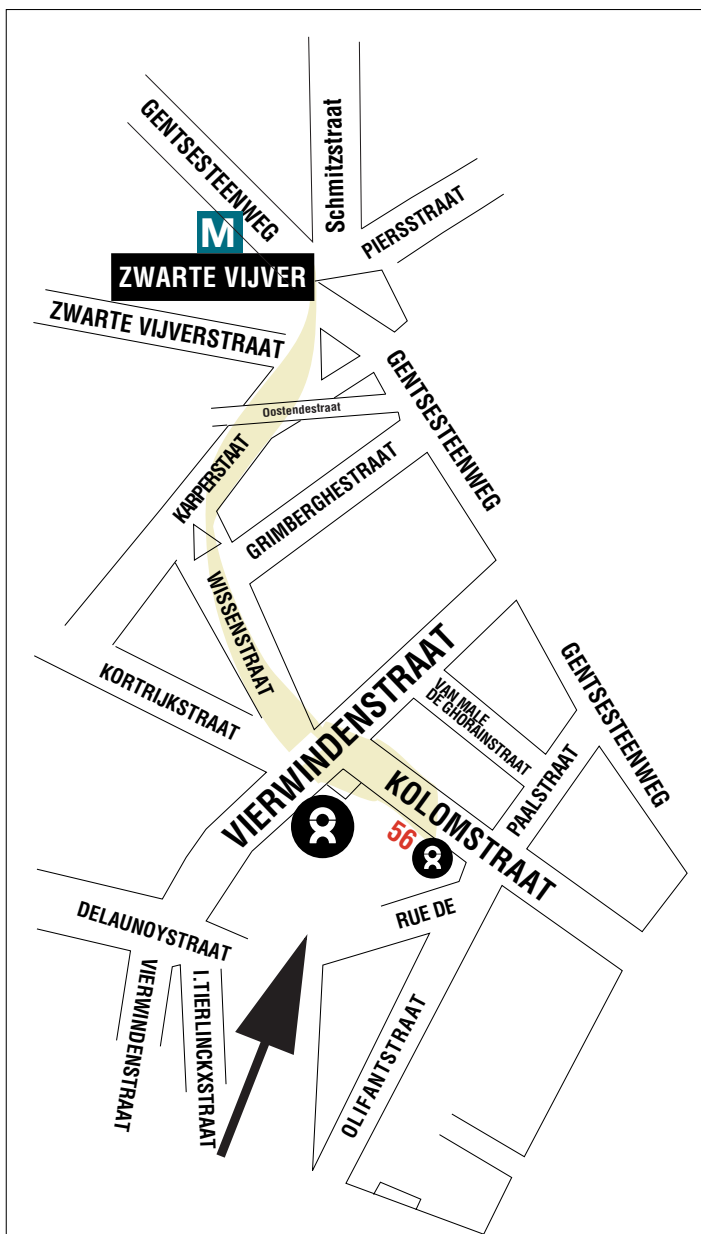
**Oxfam  
Solidariteit**

Wereld om de Hoek  
Kolomstraat 56  
1080 Brussel  
02/501 67 12  
[www.oxfamsol.be](http://www.oxfamsol.be)

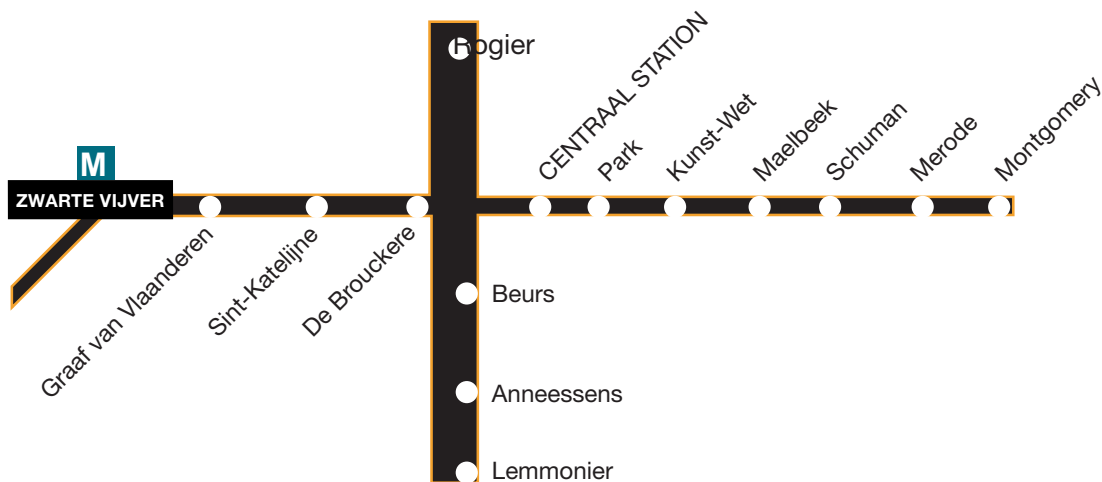
Neem in centraal station metro 1A/B richting Boudewijn/Erasmus en stap uit in halte Zwarte Vijvers. Verlaat de metro via uitgang "Zwarte Vijverstraat". Boven aan de uitgang is een Dexia kantoor. Ga naar links en bij een winkel met Proximus reclame de straat rechts nemen : Karperstraat (kasseien). Honderd meter verder is er een kruising met de Oostendestraat : ga rechtdoor en honderdvijftig meter verder is de Wissenstraat: neem die. Op het einde daarvan is de Vierwindenstraat : ga daar naar links en direct erna rechts is de Kolomstraat.

De ingang is op nummer 56. Daar hangt een klavier met nummers : druk eerst daarop en ga pas daarna binnen :  
876 Zuid-Afrika / 877 Bolivië / 878 Mondiapolis.

Als u te laat komt of een probleem hebt de dag zelf :  
bel het volgende nummer :  
Zuid-Afrika : 02/501 67 96  
Bolivië : 02/501 67 97  
Mondiapolis : 02/501 67 98



NOORDSTATION



LIJN 1A/B - Boudewijn/Erasmus

ZUIDSTATION

## Voor wie meer wil weten

Oxfam-Solidariteit  
Birgit Vanhoutte  
Kolomstraat 56  
1080 Brussel  
Tel: 02/501.67.12  
Fax: 02/511.89.19  
[birgit.vanhoutte@oxfamsol.be](mailto:birgit.vanhoutte@oxfamsol.be)  
<http://www.oxfamsol.be>

Tekst: Birgit Vanhoutte  
Eindredactie: Wim de Neuter  
Opmaak: José Mangano



Deze uitgave kwam tot stand met de financiële steun  
van DGIS en van de Vlaamse minister van  
Ontwikkelingssamenwerking



**Oxfam**  
Solidariteit

**Een andere wereld.  
We staan er op!**